

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U000879

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 17-03-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лєгерко Тєтяна Олєгівна

2. Tetiana Leherko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 035

Назва наукової спеціальності: Філологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Мова, література і фольклор пограниччя

Дата захисту: 25-04-2025

Спеціальність за освітою: 035 Філологія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 7935

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 17.07, 17.07.41.05, 17.07.51

Тема дисертації:

1. «Флористичний дискурс української модерної лірики і поезії Лесі Українки»
2. «Floristic discourse of Ukrainian modern lyrics and poetry of Lesya Ukrainka»

Реферат:

1. У дисертації здійснено аналіз розвитку флористичного дискурсу в літературній традиції від античності до ХХ століття, що дає розуміння специфіки й динаміки змін рослинної образності упродовж століть. Зокрема з'ясовано міру й характер впливу контексту епохи на семантику та функціонування флористичних образів, передусім у стилістичному ключі. На матеріалі творчості письменників різних літературних періодів визначено, що тенденції флористичного образотворення до певного моменту не відзначалися динамічністю. Це пов'язано з тим, що автори не знаходили нових флоронімів для вираження ідей чи почуттів, а послуговувалися напрацьованим попередниками арсеналом. Така стабільність є основною підставою визнати «затвердіння» образного словника, і визначення модернізму як етапу його кардинального переосмислення і трансформації. Зіставлення авторських художніх світів, занурення у складномінливий простір поезії і осягнення міри відбиття життєвого досвіду у творчості, виявлення різних підходів до образотворення відкрило нові обрії для дослідження рослинної образності. У першому розділі аналіз еволюції рослинних образів у європейській поетичній культурі від античності до ХХ століття дозволив

визначити тенденції розвитку флористичної образності в контекстуальних полях істориколітературного процесу. Зародження алегоричного способу зображення рослин бере початок з античної літератури, де в основі всього міфологія. Алегоризація була елементом відтворення філософських ідей природної гармонії, божественної присутності, адже метаморфози, які відбувалися із персонажами міфів, здійснювалися з волі богів. Глибшого морального та релігійного змісту флористичність набуває з огляду на докорінну зміну вірувань у періоди середньовіччя та Ренесансу, адже християнські цінності на той момент майже витіснили античні. Пріоритетне побутування рослинних образів у релігійній сфері зумовило зближення понять їхньої алегоричності та символічності. Закономірно, що традиція символіко-алегоричного прочитання художніх текстів бере початок зі способу трактування Біблії. Пов'язані з рослинами метафори також створювали простір для багатозначності, що на функційному рівні зближує їх з алегоріями та символами. У другому розділі початок ХХ століття схарактеризовано як період інтенсивних стильових пошуків у творчості українських письменників. Більшість митців перебувають у межовому стані, адже в своїх новаторських зусиллях вони однаково не могли позбутися тяжини традиції. Модернізм був задекларований письменниками цілком свідомо й рішуче, але втілений у творчість досить неоднорідно та непослідовно. Окреслене ідейне роздоріжжя зумовило явища неоромантизму, неореалізму, неокласицизму, які у межах мистецької еволюції поставали етапами, що передували розвитку високого модернізму. У пропонованому дослідженні вони трактовані як премодерністські або ранньомодерністські течії. Модернізм у літературному процесі початку ХХ століття розглянуто як багатовекторний феномен, що поєднував традицію та новаторство, задаючи напрямки подальших мистецьких трансформацій. Третій розділ дисертації присвячено дослідженню флористичного дискурсу лірики Лесі Українки – виявленню еволюції її творчого саморуку. Образна система ранньої лірики поетки визначає її як митця-романтика із досить типовими рослинами-алегоріями, символами, метафорами. Та щодалі Леся Українка залучала нові флороніми до поетичного словника – формувала авторські ідеї та способи творення образів. Крім оновлених символів, алегорій і метафор авторка творить і неологізми, що стають концептами й займають чільне місце у відображенні процесів пізнання світу і себе. Трагічні життєві події стали своєрідною точкою неповернення, каталізатором для становлення Лесі Українки – символістки, а отже й розширення образної системи, доповнення та увиразнення її сенсів, зокрема й у гендерному ключі. Дослідження демонструє, що завдяки введенню у наукову площину флористичного дискурсу вдалось простежити й з'ясувати взаємовпливи рослинних образів та змісту і форми лірики М. Вороного, П. Карманського, О. Олеся, Є. Плужника, О. Лятуринської, Д. Віконської та Лесі Українки. Флористичні образи є органічною проекцією світогляду авторів, а відтак і дієвим способом осягнення їхніх творчих шукань та ідентифікації стильової приналежності.

2. The dissertation analyzes the development of the floristic discourse in the literary tradition from antiquity to XX century, that gives comprehension of specificity and dynamics of changes in plant imagery during the centuries. In particular, the extent and nature of the influence of the context of the era on the semantics and functioning of floristic imagery, especially in the stylistic sense, are clarified. On the basis of the works of writers from different literary periods, it is determined that the trends in floristic imagery were not stood out as dynamic up to a certain point. This is due to the fact that the authors did not find new floronims to express ideas or feelings, but used the armamentarium developed by their predecessors. This stability is the main reason to recognise the «solidification» of the figurative vocabulary and to define modernism as a stage of its radical rethinking and transformation. Comparison of the authors' artistic worlds, immersion in the complex unstable of poetry and comprehension of the reflection degree of life experience in creativity, identification of different approaches to imagery opened up new horizons for the study of plant imagery. In the first chapter, the analysis of the evolution of plant images in European poetic culture from antiquity to the twentieth century allowed us to identify trends in the development of floristic imagery in the contextual fields of the historical and literary process. The origin of the allegorical way of depicting plants dates back to ancient literature, where mythology is at the core of everything. Allegorisation was an element of the reproduction of philosophical ideas of natural harmony and divine presence, because the metamorphoses that took place with the characters of myths were carried out by the will of the gods. Floristic design acquires a deeper moral and religious meaning in view of the radical change in beliefs during the Middle

Ages and the Renaissance, as Christian values almost replaced the ancient ones. The priority use of plant images in the religious sphere led to the convergence of the concepts of their allegory and symbolism. The needs of the author's self-expression caused an emphasis of plant images. Overlaying of semantic shades with a relatively stable armamentarium of floronyms, which was formed based on a tradition, led to formation "monolith" image and its meaning. The active referring to love theme, which probably had the biggest prosperity in chivalry poetry and lyrics of troubadours, indicated the occurrence additional shades in the semantic flowers in the first place – the impact of emotional aspect became noticeable. The woman-flower occupied the role of a key character in the lyrics of different literary periods, she was the part of the cult of lady's heart, that was connected with motives of passionate, but usually unrequited love. In the second chapter the beginning of XX century is described as period of intense stylistic search in the artwork of Ukrainian writers. The majority of the artists are in the in-between state, as they couldn't get rid of the attraction to tradition in their innovative efforts. The Modernism was declared by writers quite in the deliberate and determined way, but its implementing was inhomogeneous and inconsistent. The outlined crossroad of the ideas caused phenomena of neo-romanticism, neo-realism, neo-classicism, that appeared stages within artistic evolution, which were preceded by development of high modernism. In this research they are interpreted as premodernistic or early modernistic movements. The third chapter of the dissertation is dedicated to the research of floristic discourse of Lesya Ukrainka's lyrics – the revealing of evolution and her creative selfmovement. The imagery system of poet's early lyrics defines her as a romantic artist with pretty typical plant allegories, symbols and metaphors. But Lesya Ukrainka gradually implemented new floronyms to poetic vocabulary – she was forming original ideas and new ways of creating images. Besides updated symbols, allegories and metaphors, the author creates neologisms as well, which became the concepts and played the key role in reflecting processes of understanding the world and oneself. Tragic life events became a peculiar point of no return, a catalyst for becoming Lesya Ukrainka as a symbolist, and therefore expanding imagery system, addition and expressiveness her ideas, particularly in the gender direction. The study demonstrates that thanks to the introduction of floristic discourse into the scientific field, it was possible to trace and clarify the interconnections between plant images and the content and form of the lyrics of M. Voronyi, P. Karmanskyi, O. Oles, Y. Pluzhnyk, O. Liaturynska, D. Vikonska, and Lesya Ukrainka.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Легерко Т. «І лаври, і квіти, і терни»: тема митця і мистецтва у поезії Лесі Українки (флористичний дискурс). Волинь філологічна: текст і контекст. Вип. 32. Леся Українка: особистість, нація, світ. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2021. С. 131 – 143.
- 2. Легерко, Т. Флористика як індикатор домінанти ідіостилю Дарії Віконської. Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія», 59, 2024. с. 34–40.
- 3. Легерко Т. Гендерні вектори ліричної флористики Лесі Українки. Волинь філологічна: текст і контекст. Олена Пчілка: повернення. Вип. 38. Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2024. С. 154–165.
- 4. Zhanna Bortnik, Tetiana Leherko, Hanna Moklytsia, Kateryna Oliinyk, Oksana Goloviy, Viktoriia Sokolova. The psychological basis of mystical symbols and the problem of their theatrical embodiment: "The blue rose" by Lesya Ukrainka. AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research. V.12. Issue 12/02-XXIX. 2022. p. 199-202.

(WoS)

- 5. Легерко Т. Флористичний дискурс жіночих образів у поезії Лесі Українки (феміністичний ракурс). Матеріали XVIII Міжнародної науково-практичної конференції аспірантів і студентів «Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень» (14 – 15 травня 2024 року). Волинський національний університет ім. Лесі Українки, Луцьк, 2024. С. 1003 – 1006.
- 6. Легерко Т. Концептосфера життя/смерть крізь призму рослинної метафорики (на матеріалі поезії Лесі Українки). Молодий вчений, № 8 (96), 2021, с. 82 – 86.
- 7. Легерко Т.О. Флористична образність лірики Лесі Українки (поезія поза збірками). Молодий вчений, № 8 (96), 2021, с. 86 – 90.
- 8. Легерко Т. Флористична образність поезій Лесі Українки, що не ввійшли до збірок. Vivat academia, Випуск 5, Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2021, с. 29 – 34.
- 9. Легерко Т. «Білий мармор, і плющ, і криваві осінні рожі»: флористичні образи інтимної лірики Лесі Українки (1900–1902 рр.). Scriptamanent: Молодіжний науковий вісник факультету філології та журналістики: зб. наук. пр., №10, 2023, с. 115 – 120.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Романов Сергій Миколайович

2. Serhii M. Romanov

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.01.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1404-4584

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бунчук Борис Іванович

2. Borys Bunchuk

Кваліфікація: д.філол.н., професор, 10.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0302-9875

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Код за ЄДРПОУ: 02071240

Місцезнаходження: вул. Коцюбинського, буд. 2, Чернівці, 58012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кочерга Світлана Олексіївна

2. Svytlana O. Kocherga

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.01.01, 10.01.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6921-5438

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Острозька академія"

Код за ЄДРПОУ: 22554101

Місцезнаходження: вул. Семінарська, буд. 2, Острог, Острозький р-н., 35800, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Білічак Оксана Ігорівна

2. Oksana Bilichak

Кваліфікація: к. філол. н., доц., 10.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0182-4891

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Івано-Франківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010758

Місцезнаходження: вул. Галицька, буд. 2, Івано-Франківськ, 76018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Моклиця Марія Василівна

2. Mariya Moklytsya

Кваліфікація: д.філол.н., професор, 10.01.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7984-4377

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Левчук Тереза Петрівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Левчук Тереза Петрівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Ліповська-Маковецька Наталія Іванівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна